

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 794/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. R., M., zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vyplývajúceho z čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 73/2012 a jeho uznesením zo 16. apríla 2013, postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tov 5/2011 a jeho uznesením z 2. mája 2011 a postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tv 1/2009 a jeho rozsudkom zo 17. decembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2013 doručená sťažnosť R. R., M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vyplývajúceho z čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 73/2012 a jeho uznesením zo 16. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tov 5/2011 a jeho uznesením z 2. mája 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tv 1/2009 a jeho rozsudkom zo 17. decembra 2010 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania prečinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona. Predmetného skutku sa mal sťažovateľ dopustiť tým, že *„vylákal zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky príspevok na bývanie, ktorého priznanie a poskytovanie je viazané na podmienky zakotvené v zákone č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky vo vtedy platnom znení a to tak, že dňa 16. 06. 2007 v M. v písomnej žiadosti o poskytnutie príspevku na bývanie – čestnom vyhlásení sp. zn. 11 mpr. 54 – 5/2007, ktorú predložil na rozhodnutie svojmu nadriadenému veliteľovi, uviedol nepravdivé údaje, a to, že ku dňu podpísania žiadosti nie je vlastníkom alebo spoluvlastníkom bytu, ktorý bol bytom vo vlastníctve obce a takýto byt nenadobudol do vlastníctva alebo spoluvlastníctva na základe zmluvy o prevode vlastníctva bytu od obce podľa osobitného predpisu, ani takýto byt ako vlastník alebo spoluvlastník nepreviedol do vlastníctva alebo spoluvlastníctva inej osoby, na základe ktorých mu boli rozhodnutiami veliteľa Vojenského útvaru M. priznané príspevky na bývanie v plnej výške a to vo výške 6.290,- Sk mesačne od 01. 07. 2007 do 31. 12. 2007 a od 01. 01. 2008 do 11. 11. 2008 v plnej výške 6.540,- Sk mesačne, pričom mal nárok len na príspevok na bývanie vo výške jednej polovice týchto súm, čím takto svojim konaním v období od 01. 01. 2007 do 11. 11. 2008 neoprávnene poberal časť príspevku na bývanie a spôsobil škodu Ozbrojeným silám Slovenskej republiky vo výške 52.680,- Sk, čo predstavuje 1.748,65 €.“*

Proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 23 Tov 5/2011 z 2. mája 2011 tak, že ho ako nedôvodné zamietol.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu a napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Tdo 73/2012 zo 16. apríla 2013 dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Sťažovateľ poukazuje na to, že *„Čestné vyhlásenie, t. j. písomnú žiadosť o poskytnutie príspevku na bývanie 16. 06. 2007, a predložením tohto čestného vyhlásenia som mal poskytnúť nepravdivé údaje, t. j. naplniť skutkovú podstatu trestného činu subvenčného podvodu ... Trestný čin mal byť teda dokonaný... dňa 16. 06. 2007. Toto čestné vyhlásenie sa vzťahovalo k novelizácii zákona č. 346/2005 Z. z. zákonom č. 253/2007 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „novela“), kde ust. § 215b ods. 2 tohto zákona ukladá vojakovi predložiť takéto čestné vyhlásenie do 30 dní od 01. 07. 2007 (označeným dňom nadobudla novela účinnosť, pozn.)... Práve novelizácia predmetného zákona stanovuje obsahové podmienky čestného vyhlásenia. Pokiaľ novela zákona č. 346/2005 Z. z. bola účinná od 01. 07. 2007 a ja som konal pred týmto dátumom, napadnuté rozhodnutia súdov za použitia pravej retroaktivity posudzujú vznik trestnosti určitého konania nie jeho samým uskutočnením, ale nadobudnutím účinnosti zákona...“.*

Sťažovateľ zastáva názor, že došlo k zásahu do jeho základného práva vyplývajúceho z čl. 50 ods. 6 ústavy, keďže *„Čin, t. j. konanie naplňujúce znaky trestného činu subvenčného podvodu, mal byť spáchaný uvedením do omylu v otázke splnenia podmienok na príspevok, pričom tieto podmienky som podľa rozhodnutí súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu nemal splňať... Vyvodenie trestnej zodpovednosti za konanie v danom prípade obligatórne úmyselné, dokonané pred účinnosťou novely zákona č. 346/2005 Z. z., ktorá pred 01. 07. 2007 nebola právne účinná, a ktorá stanovovala podmienky nároku na*

príspevok, je podľa môjho názoru aplikáciou retroaktivity v trestnom konaní, a teda porušením môjho základného práva podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy SR.“.

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že podľa právneho názoru všeobecných súdov konajúcich v jeho trestnej veci splňal podmienky na priznanie príspevku na bývanie v polovičnej výške, nie však v plnej výške, ako mu bol v dôsledku nepravdivého čestného vyhlásenia priznaný. Sťažovateľ z tohto vyvodzuje, že všeobecné súdy mohli skúmať len „*existenciu, príp. neexistenciu podmienok nároku, nie samotnú výšku považovať za dôvodnosť, resp. nedôvodnosť nároku*“.

Sťažovateľ ďalej namieta, že všeobecné súdy konajúce v jeho trestnej veci nevyhoveli jeho návrhom na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov L. V., J. R. a O. H., ktorých čestné vyhlásenia boli súčasťou spisu, pričom títo svedkovia mali preukázať neexistenciu úmyslu pri jeho konaní. Sťažovateľ navrhoval v konaní vypočuť ďalších svedkov, pričom v tejto súvislosti zastáva názor, že ak všeobecné súdy nevyhoveli jeho návrhu na doplnenie dokazovania výsluchom svedkov, porušili jeho právo podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru.

Sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konaním Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: 3 Tdo 73/2012 a jeho uznesením sp. zn.: 3 Tdo 73/2012 zo dňa 16. 04. 2013 porušené boli.

Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konaním Krajského súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn.: 23 Tov/5/2001 a jeho uznesením sp. zn.: 23 Tov/5/2011-394 zo dňa 02. 05. 2011 porušené boli.

Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu zaručené článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konaním Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn.: 2 Tv/1/2009 a jeho rozsudkom sp. zn.: 2 Tv/1/2009 zo dňa 17. 12. 2010 porušené boli.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3 Tdo 73/2012 zo dňa 16. 04. 2013, uznesenie Krajského súdu Trenčín sp. zn.: 23 Tov/5/2001-394 zo dňa 02. 05. 2011 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn.: 2 Tv/1/2009 zo dňa 17. 12. 2010 a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 275,94,- EUR, ktorú sú porušovatelia v rade 1/ až 3/ povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. Č.... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľ v petite uvádza, že namieta porušenie svojho základného práva „*na súdnu a inú právnu ochranu zaručené článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru...*“ napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu. V súvislosti s citovanou časťou petitu ústavný súd poznamenáva, že základné právo vyvoditeľné z čl. 50 ods. 6 ústavy sa v ustálenej judikatúre súdov neoznačuje ako „základné právo na súdnu a inú právnu ochranu“, keďže takto sa označuje spravidla základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Rovnako tak právo vyvoditeľné z čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru sa neoznačuje ako „právo na spravodlivé súdne konanie“, keďže takto sa spravidla označuje právo vyvoditeľné z čl. 6 ods. 1 dohovoru. Bez ohľadu na uvedené, vychádzajúc z obsahu sťažnosti, ústavný súd ustálil, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva vyvoditeľného z čl. 50 ods. 6 ústavy a práva vyplývajúceho z čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru.

Podľa čl. 50 ods. 6 ústavy trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

II.1 K napadnutému rozsudku okresného súdu sp. zn. 2 Tv 1/2009 zo 17. decembra 2010 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu (ako aj postupu súdu prvého stupňa, ktorý predchádzal jeho vydaniu) odvolanie (čo aj urobil), o ktorom bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K napadnutému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 23 Tov 5/2011 z 2. mája 2011 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu (ako aj napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu) sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno (v týchto častiach) považovať za zjavne neopodstatnenú. Vychádzal pritom z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, z ktorého vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd ešte pred posúdením konkrétnych námietok sťažovateľa považuje za potrebné poukázať aj na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou,

prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa smerujúcim proti napadnutému rozhodnutiu a postupu odvolacieho súdu ústavný súd v prvom rade konštatuje, že niektorými z nich sa meritórne zaoberal aj najvyšší súd v dovolacom konaní. Konkrétne ide o námietku založenú na tvrdení o porušení zákazu retroaktivity pri posudzovaní trestnosti jeho konania, ako aj o námietku, podľa ktorej všeobecné súdy konajúce v jeho trestnej veci mali byť oprávnené posudzovať len existenciu splnenia podmienok nároku na priznanie príspevku na bývanie, nie však jeho výšku. Vzhľadom na skutočnosť, že uvedené námietky boli predmetom dovolania a boli preskúmané najvyšším súdom ako dovolacím súdom v dovolacom konaní, bolo úlohou ústavného súdu preskúmať, či sa s nimi ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal najvyšší súd (k tomu pozri ďalej - časť II.3 tohto uznesenia).

S ďalšou námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nevyhovenia jeho návrhom na doplnenie dokazovania výsluchmi viacerých svedkov (títo mali preukázať absenciu úmyslu v konaní sťažovateľa), ktorá smerovala tak proti napadnutému rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj napadnutému uzneseniu krajského súdu, sa najvyšší súd v dovolacom konaní meritórne nezaoberal. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu k tejto námietke v prvom rade uviedol: *«K subjektívnej stránke konania obžalovaného odvolací súd opakovane uvádza, že z podpísaného čestného vyhlásenia obžalovaného vyplýva (č. l. 30), že jeho podpis sa nachádza pod prehlásením, kde je výslovne strojom napísané, že: „Tento prejav mojej vôle je slobodný, vážny, zrozumiteľný a je v zhode s mojou vôľou. Obsahu tohto čestného vyhlásenia rozumiem a bezvýhradne súhlasím s celým jeho obsahom a na znak súhlasu ho vlastnoručne podpisujem.“ K takémuto prehláseniu je súčasne nutné dodať, že obžalovanému obdobná podmienka vlastníctva bývalého „obecného bytu“ v súvislosti s predchádzajúcim príspevkom na bývanie bola známa aj z minulosti, pretože*

obžalovaný poberal predmetný príspevok aj podľa predchádzajúcej právnej úpravy (pred 01. 07. 2007).»

V nadväznosti na citované krajský súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k nevyhoveniu návrhu sťažovateľa na vypočutie svedkov uviedol: *„Pritom ani dôkazy navrhnuté vykonať obhajcom, v podobe výsluchov svedkov, by nezmenili záver o tom, že obžalovaný úmyselne vylákal od Ministerstva obrany Slovenskej republiky príspevok na bývanie vo vyššej výške, než mu podľa príslušného všeobecne záväzného právneho predpisu – zák. č. 346/2005 Z. z. v znení zákona č. 523/2007 Z. z. od 01. 07. 2007 náležalo.“*

Ústavný súd po preskúmaní záverov krajského súdu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nevyhovenia jeho návrhom na vypočutie svedkov zastáva názor, že odvolací súd sa s touto námietkou vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom, keďže jeho závery nemožno považovať za arbitrárne ani za vymykajúce sa obvyklej právnej praxi súdov, naopak, považuje ich za dostatočne odôvodnené, presvedčivé, a teda ústavne akceptovateľné. Za daných okolností ústavný súd zastáva názor, že uvedená námietka sťažovateľa je zjavne nedôvodná, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti sťažnosti podľa § 245 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.3 K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 73/2012 zo 16. apríla 2013 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Podstata námietok sťažovateľa, ktoré smerujú aj proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu je založená na jeho argumentácii, podľa ktorej všeobecné súdy vrátane najvyššieho súdu sa ústavne neprípustným spôsobom vysporiadali so skutočnosťou, že k dokonaniu skutku kladeného mu za vinu došlo 16. júna 2007 podpisom čestného vyhlásenia, pričom novela rozhodná pre posúdenie jeho nároku na priznanie príspevku na

bývanie nadobudla účinnosť až 1. júla 2007, a preto jeho konanie pred účinnosťou tejto novely (16. júna 2007) nemožno podľa jeho názoru kvalifikovať ako trestné.

Ďalšia z námietok sťažovateľa, s ktorou sa najvyšší súd v napadnutom uznesení meritórne zaoberal, sa týkala jeho argumentácie založenej na tvrdení, že v jeho veci konajúce všeobecné súdy boli oprávnené posudzovať len existenciu splnenia podmienok nároku na priznanie príspevku na bývanie, nie však jeho výšku.

V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa k uvedeným námietkam sťažovateľa najmä uvádza:

«V súvislosti s obvineným uvádzaným dovolacím dôvodom obsiahnutým v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 (identickým s aktuálnym znením) Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že tento dovolací dôvod pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Týka sa teda nesprávnej aplikácie zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu na zistený skutkový stav, resp. nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Domnienka obvineného R., ktorá sa dá zhrnúť do záveru, že za predmetný skutok kladený mu za vinu nemôže niesť trestnú zodpovednosť vzhľadom na neprípustnú retroaktivitu, je nesprávna. Odhliadnuc od toho, že v čase, keď obvinený podpísal predmetné čestné prehlásenie, t. j. 16. júna 2007 a zákon č. 253/2007 Z. z. bol v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uverejnený už 9. júna 2007, takže obvinenému na základe nevyvrátiteľnej zákonnej domnienky bol jeho obsah známy, rozhodujúcou skutočnosťou je, že uvedené čestné prehlásenie sa vzťahovalo na príspevky poskytované po 1. júli 2007. O retroaktivitu by išlo vtedy, keby takéto čestné prehlásenie zavedené zákonom č. 253/2007 Z. z. sa na vojenskom útvare vyžadovalo už k vyplateniu príspevku za mesiac jún 2007. To sa ale nestalo. Za týchto okolností skutočnosť, že novela (zákon č. 253/2007 Z. z.) nadobudla účinnosť až 1. júla 2007 je z hľadiska trestnoprávneho posúdenia konania obvineného nie rozhodujúcou.

Z formulácie skutkovej podstaty trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Tr. zák. nie je možné vyvodiť záver prezentovaný obvineným v dovolaní, že súdy ho

nemohli uznať za vinného z neoprávneného poberania polovice príspevku na bývanie s tým, že na celý nemal nárok, keďže podľa názoru obvineného o tento trestný čin by mohlo ísť len v prípade, ak by vôbec nespĺňal podmienky na priznanie nároku.

Zákon č. 253/2007 Z. z. (čiže novela zákona č. 346/2005 Z. z.) v ustanovení § 170 ods. 2, jasne stanovil podmienky pre priznanie jednej polovice sumy, podľa odseku jeden uvedeného paragrafu. Odsek jeden obsahoval percentuálne vyčíslenie „celého“ príspevku na bývanie. Obvinený spĺňal len podmienky pre priznanie príspevku podľa odseku dva. Keďže poberal celý príspevok (na základe nepravdivých údajov), na príspevok v plnej výške nemal nárok. Spĺňal ale podmienky pre priznanie polovičného príspevku. Pri subvenčnom podvode v zmysle § 225 ods. 1 Tr. zák. sa spôsobenie škody nevyžaduje. Vyžaduje sa ale uvedenie do omylu v otázke splnenia podmienok ustanovených zákonom, resp. iným právnym predpisom, na ktoré je príspevok viazaný. Podmienky vzťahujúce sa na príspevok v plnej výške obvinený nespĺňal, napriek tomu ich spôsobom uvedeným v skutku svojim podpisom deklaroval ako splnené a v kritickom období príspevok v plnej výške aj poberal. Tým naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty už uvedeného trestného činu tak, ako to správne ustálili oba nižšie súdy.»

V nadväznosti na citované ústavný súd považuje za potrebné poukázať na relevantné ustanovenia novely [predovšetkým § 170 ods. 1 a 2 písm. g)].

Podľa § 170 ods. 1 novely príspevok na bývanie patrí profesionálnemu vojakovi v dočasnej štátnej službe, ak tento zákon neustanovuje inak, mesačne vo výške 17 % rozdielu medzi hodnotným platom prvého platového stupňa hodnosti generál a hodnotným platom prvého platového stupňa hodnosti vojak 2. stupňa, pričom sa táto suma vynásobí koeficientom 1,20 pre Bratislavu.

Podľa § 170 ods. 2 písm. g) novely príspevok na bývanie vo výške jednej polovice sumy podľa odseku 1 patrí profesionálnemu vojakovi v dočasnej štátnej službe, ktorý v mieste výkonu štátnej služby alebo v jeho blízkom okolí je vlastníkom alebo spoluvlastníkom bytu, ktorý bol bytom vo vlastníctve obce, a takýto byt nadobudol do vlastníctva alebo spoluvlastníctva na základe zmluvy o prevode vlastníctva bytu od obce

podľa osobitného predpisu, alebo ak takýto byt ako vlastník alebo spoluvlastník previedol do vlastníctva alebo spoluvlastníctva inej osoby.

Ústavný súd poukazuje aj na napadnutý rozsudok okresného súdu, z ktorého vyplýva, že svedok Ing. K. P. vo svojich výpovediach okrem iného uviedol, že *„je právnym poradcom veliteľa VÚ M.. V súvislosti s blížiacou sa účinnosťou novely zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov OS SR vypracoval čestné vyhlásenie k poberaniu príspevku na bývanie...“*.

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd v prvom rade konštatuje, že citovaná časť argumentácie je z ústavného hľadiska akceptovateľná. Je nepochybné, že sťažovateľ uviedol v čestnom vyhlásení nepravdivé údaje, čo nespochybňuje ani v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu. Z výpovede svedka Ing. K. P. zjavne vyplýva, že čestné vyhlásenia podpisovali vojaci v súvislosti s blížiacou sa účinnosťou novely (ani túto skutočnosť sťažovateľ zásadnejším spôsobom nenamieta), pričom jej text už bol v tom čase publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Za týchto okolností je záver najvyššieho súdu o tom, že o (nepripustnú) retroaktivitu by išlo vtedy, keby sa takéto čestné vyhlásenie zavedené novelou vyžadovalo už k vyplateniu príspevku na bývanie za mesiac jún 2007, ústavne akceptovateľný.

Rovnako za ústavne akceptovateľnú považuje ústavný súd aj argumentáciu najvyššieho súdu týkajúca sa splnenia, resp. nesplnenia podmienok nároku na priznanie príspevku na bývanie v plnej výške. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že pri trestnom čine subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona sa vyžaduje uvedenie do omylu v otázke splnenia podmienok ustanovených zákonom, resp. iným právnym predpisom, na ktoré je príspevok viazaný. Podmienky na priznanie nároku na príspevok na bývanie v plnej výške vyplývali z § 170 ods. 1 novely a podmienky na priznanie nároku na príspevok na bývanie v polovičnej výške vyplývali z § 170 ods. 2 novely, pričom je zrejmé, a nespochybňuje to ani sťažovateľ, že v skutočnosti nespĺňal podmienky na priznanie príspevku na bývanie v plnej výške. Za týchto okolností nemožno namietat proti záveru najvyššieho súdu (ako aj okresného súdu a krajského súdu), podľa

ktorého sťažovateľ uviedol poskytovateľa príspevku na bývanie do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho priznanie v plnej výške.

Sumarizujúc už uvedené, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd v napadnutom dovolacom konaní konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci správne interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Uznesenie najvyššieho súdu je náležité odôvodnené a nie je možné ho považovať za arbitrárne. Za týchto okolností neexistuje medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu (a ani postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu) a obsahom sťažovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2013